

438

ר.ל.

פ ר ו ט ו ק ו ל מט' 22

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
שהתקיימה ביום ד', כ"ט באדר תשי"ב-26,3.52 בשעה 08.45.

- השתתפו:
- ס. אונא - היו"ר
 - ב. אזניה
 - י. בר-יהודה
 - ד. בר-רב-האי
 - י. הרדי
 - ז. ורהפטיג
 - נ. חת
 - ע. מימון
 - י. קליבנוב

- נעדרו:
- ע. איכילוב
 - ע. אסף
 - י. בדר
 - א. ברטן
 - א. דויטש
 - י. כסה
 - ק. לוז
 - ח. לנדאו
 - י. סמילנסקי
 - מ. קסיס
 - ח. רובין
 - י. שפירא
 - א. תבורי

מוזמנים: ח. צדוק - המסנה ליועץ המשפטי

- סדר-היום:
1. פקודת סדרי-השלטון והמשפט (תיקון מס' 3).
 2. חוק לתיקון פקודת הפטנטים והמדגמים.
 3. סדר עבודת הועדה.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר ס. אונא:

בישיבה האחרונה מסרנו את חוק הגנת החייל (דירה) (תיקון) לוועדת משנה, על מנת שאם לא יהיו חילוקי דעות היא תעביר את החוק לשר לכנסת. הועדה גמרה את עבודתה וחזק הועבר למליאת הכנסת.

קיבלתי כמה מכתבים בטאלה של דיירים ודיירי משנה. הייתי רוצה להעמיד זאת על סדר-היום של הועדה כדי להחליט איך לנהוג בהם.

1. פקודת סדרי השלטון והמשפט (תיקון מס' 3).

כתוב פה "יכיל את כל הסיבויים הנובעים מתוך הקמת המדינה ורשויותיה". מי יעסה

י. בר-יהודה:

זאת?

ועדת החוקה, חוק ומשפט
26.3.52

ר.ל.

פקודת סדרי השלטון והמשפט (תקון מס' 3).

ח. צדוק:

סדר המשפטים יעשה זאת. בחל-המשפט פסקו
מה פירוש המלים "הנובעים מתוך הקמת המדינה
ורשויותיה". הם פסקו כי הכוונה לסיבויים טכניים כמו "המטלה" במקום
"הנציב העליון", "ישראל" במקום "ארץ-ישראל", מחיקת כל הקסור עם
האימפריה וכד'. הם פסקו כי אין זה מכוון לסיבויים מהותיים אלא לסיבויים
טכניים גרידא.

ג. חת:

אני מציע לכתוב "נוסח מדויק" במקום "נוסח
חדש", ביחוד מאחר שהכוונה לתיקונים טכניים

בלבד.

היו"ר נ. חת:

גם סיבויים טכניים הם נוסח חדש.

ח. צדוק:

המסכדת הזאת היתה קיימת עד עכשיו. אנחנו
חוששים כי סמכות זאת אינה כוללת את הסיבויים
שבאין מחוקים מתקופת המנדט לאחר הקמת המדינה. לכן אנחנו באים לבקש את
המסכות הזאת.

בסעיף-קטן (א) מדובר באמת על נוסח חדש,
בו בזמן שבסעיף-קטן (ב) מדובר בחוקים שנכתבו במקורם על-ידי המחוקק
בעברית. אותם אנחנו רוצים להוציא בצורה מקובצת, מבלי לתקן אותם.
אני מציע לכתוב בסעיף-קטן (ב) "נוסח מקובץ" במקום "נוסח חדש".

י. בר-יהודה:

המסכות הנדרשת כאן היא יותר מזו הנלתנת
לפי סעיף 16. פה מדובר על תרגום מחדש
של החוקים, ואנחנו יודעים כי פעמים רבות מלה זו או אחרת קובעת את תוכנו
של כל החוק. אין אלה דברים טכניים, ואינני חושב שאנחנו יכולים למסור
זאת לסגנון כלשהו מבלי שהמוסד המחוקק יבדוק זאת. זוהי חקיקה מחדש.

לכן אדרוש נוסח קובע מה פירוש "סיבויים
הנובעים מהקמת המדינה". כל דבר אחר צריך יהיה להביא למחוקק ולקבל את
איסורו. אני סוכן שהנוסח יאושר לא בכנסת אלא בוועדת החוק, חוק ומשפט.

ג. חת:

אנו מסוכנעים כי מסדר המשפטים עושה את
עבודתו באמונה, אבל את דברי צדוק צריך להביא
לביטול בחוק. אם אושרים "נוסח חדש", זה נותן אפשרות של הכנסת כל מיני
חידושים בחוק.

י. קליבנוב:

בעזרת חוק זה רוצה הממשלה לעשות קודיפיצייה
של החוקים הקיימים. אפשר גם לתת לחוקים
שם חדש, אם הם הקודם לא היה מוצלח. אני מניח כי ישנם מקרים שאחרי התיקונים
מקבל החוק תוכן אשר השם הקודם אינו מתאים לו. ברור שבכל קודיפיצייה,
ביחוד בתרגום, יש חשש של סיבוי המובן המקורי של החוק.

אינני רואה כל סכנה וגם כל אי-נוחות בכך
שתהיה הוראה שלאחר שהדבר יעשה על-ידי מסדר המשפטים הוא יקבל תוקף
חוקי רק אחרי אישורה של הכנסת. ממילא רצוי כי התרגום יפורסם בצורת
טייפא כדי שמסדר המשפטים יקבל הערות מהציבור, מהמספטיים וכד'.

אי-אפשר להעניק סמכות תחיקתית כזאת לסדר
המשפטים. אין להביא ראיה מהמפעל של דרייסון בשעתו, מפני שהוא נעשה
במסדר אוטוקרטי ואילו אנחנו נמצאים במסדר דמוקרטי שיש לו מוסד מחוקק.

רל.

ז. ורהפטיג:

לבגוף של ענין אני מסכים עם הר קליבנוב, אבל לא יתכן לדבר כזה יבוא לאיסור הכנסת. ברור שיש להחליף את המלים "נוסח חדש" באחרות.

אולם בסעיף-קטן (א) יש ענין של תרגום, ותרגום שיהפוך לאורגינאל. כאן החסיבות והחשש מפני השינוי. בטוענת המדינה הזמנית נתנו את יפוי-הכוח הזה. אני סבור שמוטב כך מאשר שהכנסת תצטרך לאשר זאת. אינני רוצה לתת גוספונקה של הכנסת לחוקים המנדטוריים. אינני סכיר בהם כחוקים ישראלים. מוטב שתהיה קומבינציה של החוקים עם אותן המגרעות שיכולות להיות בתרגום, מאשר שלא תהיה כלל קומבינציה. אין טעם להביא זאת לכנסת ללהעסיק אותה במקום בחקיקה חדשה - בהטלת חוקים יסגיים. ההצעה להביא זאת לאיסור הכנסת חורגת גם מטסגרת הצעת החוק, מפני שהיא עוקרת מן השולש את סעיף 16. אין זה תיקונו אלא ביטולו של הסעיף, כי פירוש הדבר העברת הסמכות הזאת מן הממשלה לכנסת.

ז. בר-יהודה:

אם מיטהו חוטב שיש כאן נוסא חדס, אני מציע להפסיק את הדיון בסעיף זה ולהעביר לוועדת הכנסת את ההחלטה אם יש או אין כאן נוסא חדס.

ג. חת:

מאחר שבסעיף 16 יופיעו המלים "נוסח מקובץ", יהיה טובן לגמרי אחר למלים "נוסח חדס" שבסעיף 16, ויש להיזהר בכך.

אני מציע שבנוסח המתוקן יקבל תוקף סטה חדשים אחרי פירסומו, אם בינתיים לא תיקבע הכנסת כי סטה אינו בסדר.

ז. הררי:

אני תומך בדברי ורהפטיג כי אין הגיון להביא את הדבר בפני הכנסת, כי אם עושים זאת, אפשר להביא את החוקים הלה לקריאה באסווגה בכנסת. אני מציע כי במקרים של ספק יאיה הנוסח הקובע הנוסח העברי הקודם, מאחר שאין כוונה לסנות את תכנם של החוקים, ואין כוונה לשינויים מהותיים.

ז. בר-יהודה:

אם תתקבל הצעתו של חבר הכנסת חת, לא מציע הצעה מסלית. אם לא תתקבל הצעת חת אני מוכן להצביע בעד הצעת חבר הכנסת הררי או להציע הצעה מסלית, אבל אינני יכול לקבל את הנוסח המוצע.

אני חוטב שאין בהצעת נוסא חדס. הנוסח המוצע בא לתקן ולסנות את סעיף 16, ואז אני יכול להציע תוספת הבאה למנוע ספק.

בדברים הסכניים שאפשר לסנותם בעזרת סעיף זה יכולים להיות סברים שיש בהם, למעשה, חקיקה חדשה. (אני מדבר כרגע רק בגבולות של "בונה-פידה"). לכן אני מציע להוסיף: אולם, בכדי למנוע ספק יקבע כי כל שינוי הנוסח מחוץ לתיקונים סכניים או תיקונים שנעשו על-ידי הכנסת, יקבל תוקף באיסור ועדת החוקה, חוק ומספט.

אני מסכים כי אין להביא את הדבר לאיסורו של מליאת הכנסת. אני מכניס כאן את ועדת החוקה לא כחוקק אלא כמבקר, כדי שהממשלה לא תקח לעצמה בטעות סמכויות חקיקה שאינן בידה.

רל.

ועדת החוקה, חוק והמספ

26.3.52

פקודת סדרי-השלטון והמספ (תיקון מס' 3)

ד. בר-ג-האי:

כולנו מעוניינים בקיבוץ כזה של החוקים
שיש להם תוקף. הקושי הוא בחוקים
הפנדטוריים שהפכו להיות חוקי מדינת ישראל, שקיבלו אישור שלנו
וטאנחנו חיים על-פיהם. בתקופת הסנדס היה הנוסח המגביל הנוסח הקובע.
לכן מעטים מאוד רכשו את העתון הרשמי בעברית, וקשה עכשיו להשיגו.
אינני יודע אם קיימת אפשרות של תרגום מדויק של חוקים, ואני חושש
מגוד מחוספס הפעולה למתרגמים. אך אם לא נעשה זאת, לצורך לחזור
תמיד לסקור המגביל. נדמה לי שהצעת חבר הכנסת חת יכולה להתקבל
על דעת הכלל: להניח את הדבר על זולתן הכנסת, לא לקיים דיון, ואם
יהיו חלקים בכנסת שיראו בתרגום סטייה מהמקור, תוכל הכנסת שלא
לאשר את התרגום, אבל כל זאת - טבלי להיכנס לדיון.

ה. צדוק:

אמרתי כי מסמעותן של המלים "סינויים"
הגורמים מהקמת המדינה היא סינויים
טכניים. אבל כשמדובר ב"נוסח אחר", ברור שהכוונה לסינויים בנוסח
אשר לא יהיה בו סינויים מהותי של החוק ושיבוא במקום הנוסח הקיים.

אני עדיין סבור כי ההצעות השונות שהוצעו
כאן הן בבחינת נושא חדש. החשיבות אינה בכך שזה נוגע או אינו נוגע
באותם סעיף, אלא במטרייה. המטרייה אשר בסעיף (א) היא אם סותר או
אסור לכלול בנוסח החדש של חוקים מבוטגריים גם סינויים שנעשו באותם
חוקים לאחר הקמת המדינה. במידה שהדבר נוגע לחוקים פנדטוריים שהיו בתור
ביום הקמת המדינה - הסמכות הזאת קיימת ואינה עומדת לדיון בפני הועד

מתוך הנחה כי יוחלט שאין בהצעות הנ"ל
נושא חדש, אע"פ כמה דברים לגופן של ההצעות. ההצעה להעביר את
הנוסח החדש לאישורה של הכנסת נוטלת מן התיקון את כל ערכו, כי אז
ייערך בכנסת דיון על כל סעיף וסעיף.

חברי הכנסת הררי הציע שבמקרה של ספק
יהיה הנוסח הקובע הנוסח העברי הקודם. את זאת רצינו לסנוע באמצעות
המכשיר הזה. יש לנו כיום במדינה שלושה נוסחים רשמיות: עברי, אנגלי
וערבי. יש טעם להצעתנו אם נוכל לסלק מטולחן בתי המספ את הנוסחים
היטבנים.

הוצעה כאן סייגים שונים לסמכות הזאת.
כל סייג יטה את הוצאת הנוסח החדש, שיש בו צורך חיוני.

אם יוחלט שאין בהצעות אלו נושא חדש,
ואם יוחלט כי יש לסייג את הסמכות הזאת, אתמון בהצעה הפחות מרחיקה-לכת
הצעת חבר הכנסת חת.

ז. ורהפט:

אני מציע תוספת לסעיף 16 לפקודת
סדרי השלטון והמספ: "נוסח חדש פירושו
תרגום חדש מדויק של החוקים הכתובים בפקודת בשפה אחרת, טבלי לסגת
את מסמעותם של הדברים.

הוחלט: להעביר את כל ההצעות לוועדת הכנסת, על סבת שתחליט
אם יש בהן או אין בהן נושא חדש.

י. הררי:

לגבי החוקים הפנדטוריים היה הנוסח
המגביל הנוסח הקובע. עד עתה הוסמכו
בכל זיכוח דעות שהספה הערבית היא שפה רשמית במדינה. לאחר שנבנת
את הזיקה לסקור המגביל, ייסאר הנוסח הערבי מימי הסנדס, סיהיה
לו תוקף. עלינו להחליט שהנוסח העברי יהיה הקובע.

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט

26.3.52

פקודת סדרי-השלטון והמשפט (תיקון מס' 3)

ד. בר-רב-האי:

כולנו מעוניינים בקיבוץ כזה של החוקים
שיש להם תוקף. הקושי הוא בחוקים
הפנדטוריים שהפכו להיות חוקי מדינת ישראל, שקיבלו אישור שלנו
ושאנחנו חיים על-פיהם. בתקופת המנדט היה הנוסח האנגלי הנוסח הקובע.
לכן מעטים מאוד רכשו את העתון הרשמי בעברית, וקשה עכשיו להשיגו.
אינני יודע אם קיימת אפשרות של תרגום סדריק של חוקים, ואני חושש
מאוד מחוסר הפעולה למתרגמים. אך אם לא נעשה זאת, לצורך לחזור
תמיד לסקור האנגלי. נדמה לי שהצעת חבר הכנסת חת יכולה להתקבל
על דעת הכלל: להניח את הדבר על שולחן הכנסת, לא לקיים דיון, ואם
יהיו חלקים בכנסת שיראו בתרגום סטייה מהמקור, תוכל הכנסת שלא
לאשר את התרגום, אבל כל זאת - מבלי להיכנס לדיון.

ה. צדוק:

אמרתי כי מקצועות של המליצה "שינויים
הנובעים מהקמת המדינה" היא שינויים
טכניים, אבל כשמדובר ב"נוסח אחר", ברור שהכוונה לשינוי בנוסח
אשר לא יהיה בו שינוי מהותי של החוק ושיבוא במקום הנוסח הקיים.

אני עדיין סבור כי ההצעות הטובות שהוצעו
כאן הן בבחינת נושא חדש. החשיבות אינה בכך שזה נוגע או אינו נוגע
באותו סעיף, אלא במטרייה, המטרייה אשר בסעיף (א) היא אם סותר או
אסור לכלול בנוסח החדש של חוקים פנדטוריים גם שינויים שנעשו באותם
חוקים לאחר הקמת המדינה. במידה שהדבר נוגע לחוקים פנדטוריים שהיו בתור
ביום הקמת המדינה - הסמכות הזאת קיימת ואינה עומדת לדיון בפני הועד

מתוך הנחה כי יוחלט שאין בהצעות הנ"ל
נושא חדש, אע"פ כמה דברים לגופן של ההצעות, ההצעה להעביר את
הנוסח החדש לאישורה של הכנסת נוטלת מן התיקון את כל ערכו, כי אז
ייערך בכנסת דיון על כל סעיף וסעיף.

חברי הכנסת הררי הציע שבמקרה של ספק
יהיה הנוסח הקובע הנוסח העברי הקודם, את זאת רצינו לטנוע באמצעות
המכתיר הזה. יש לנו כיום במדינה שלושה נוסחים רשמיות: עברי, אנגלי
וערבי. יש טעם להצעתנו אם נוכל לסלק מטולחן בתי המשפט את הנוסחים
הישנים.

הוצעו כאן סייגים שונים לסמכות הזאת.
כל סייג יטה את הוצאת הנוסח החדש, שיש בו צורך חיוני.

אם יוחלט שאין בהצעות אלו נושא חדש,
ואם יוחלט כי יש לסייג את הסמכות הזאת, אחרון בהצעה הפחות מרחיקה-לכת
הצעת חבר הכנסת חת.

ז. ורהפטינג:

אני מציע תוספת לסעיף 16 לפקודת
סדרי השלטון והמשפט: "נוסח חדש פירושו
תרגום חדש מדויק של החוקים הכתובים במקורם בשפה אחת, מבלי לשנות
את משמעותם של הדברים".

הוחלט: להעביר את כל ההצעות לוועדת הכנסת, על סבת שתחליט
אם יש בהן או אין בהן נושא חדש.

י. הררי:

לגבי החוקים הפנדטוריים היה הנוסח
האנגלי הנוסח הקובע. על עתה הוטמנו
בכל זיכוח דעות שהספה הערבית היא שפה רשמית במדינה. לאחר שננתק
את הזיקה לסקור האנגלי, ייסאר הנוסח הערבי מימי המנדט, שיהיה
לו תוקף. עלינו להחליט שהנוסח העברי יהיה הקובע.

רל.

ועדת החוקה, חוק ומספט
26.3.52

פקודת סדרי השלטון והמשפט (תיקון מס' 3).

סעיף (ג).

בסעיף זה הצעתי במקום "נוסח חדש" -
"נוסח מקובץ".

ה. צדוק:

לפעמים מוסיפים סעיפים או מחלקים סעיף
לכמה סעיפים, מאחר שיש בו סעיפים מסנה
רבים. שם לאפשר לשר המשפטים לטנות את סדרי ומספרי הסעיפים.

י. הרד:

אני חוטט מפני הספעת התוספת הזאת על סעיף
16 המקורי, שלנו הוא חשוב יותר, וכו

ה. צדוק:

זה לא שיצמד במפורט.

אני מציע לכתוב: "עם פירוטו ברשומות
יבוא נוסח זה במקום החוק המקורי".

ז. ורהפטינג:

ההצעה נתקבלה.

2. חוק לתקנון פקודת הפטנטים והמרגמים.

אני מבקש לראות את הסעיפים המקוריים
המתוקנים בחוק זה, מכיון שאני רוצה
להוסיף במקום המתאים את אישור האסנה בחוק.

י. בר-יהודה:

הוחלט: לדחות את הדיון בסעיף זה לישיבה הבאה.

3. סדר עבודת הועדה.

אני מבקש לקבוע ישיבת הועדה ביום ב'
בבוקר כדי לדון בחוק לניהול מוסדות
ציבוריים - שועדת המסנה גמרה את הדיון בו - וכן בחוק בדבר אישור
מלנויי דיינים.

ז. ורהפטינג:

הוחלט: לקיים את ישיבת הועדה בסנוע הנא ביום ב' ב-10.30
לדיון בשני סעיפים אלה.

הישיבה נועלה בשעה 10.15.